

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXII, broj 6

9. veljače 2012.

cijena 100 Ft

Snijeg i saonice u Santovu, veljača 2012.

Komentar

Bijeli zubi zime

Preživili smo jedan, a i prvi grublji napad ove zime minuli vikend. Pravda se je znalo jur koncem prošloga ljeta da za kasnojesensku toplinu novembra, decembra i januara još ćemo se debelo pokajati. Ako kanim iskrena biti, onda moram i to reći da snižne strahote su preživili neki drugi. Mi na ovom kraju svita smo samo jalno gledali na ekrani, kako ga hitaju po cijeloj Dalmaciji, Slavoniji, Sarajevu a i u Baranji i prik Dunava. Nas je nekako obišao snižni val, no nije šparao iskazati svoju moć u minusi i jadovitim vjetrom. Na čuda mjesti je paraliziran promet, neki nesrićnici su bili uzniki još i već od dvajset ur, na peldu oni mladi Riječani ki su krenuli na utakmicu u Bosnu i Hercegovinu, pak im je med Medjugorjem i Mostarom izašao benzin. A vjetar je nek nosio snig neprestalno. Pojavile su se pahuljice i na splitskoj rivi, jedna slika je bila lipša od druge ke su puščane na svitskoj mriži. Goli dičaki su skakali u snižne doline iz obloka, gradili su se snigovići, viške i patuljki. Jedan tip je svoj BMW čistio od leda lončićem, bez obzira na karoseriju i farbu auta. Pingvini su se ganuli prema Mostaru na jednoj karikaturi, a u Sarajevu je nastalo ludilo. Dokle su se jedni odzdola pred hižami na kat, s loparicami i bijelimi milodari mučili i borili, susjed im je ponudio pravu podršku, zasvirajući klarnetom. Na kraju svi su tancali i vikali da ovoga nigdir nij na svitu. Skijači, snoborderi su najprzeli svoja orudalja i u dužini cijele glavne ceste su se vozili u Sarajevu, polag rijeke Miljacke, umjesto kola. Njevu novu igru su uokvirile s dvi strane snižne stijene na jedan metar visoko. Pravda nisu se svi veselili ovom februarskomu iznenadjenju, ali većimi su bili oni ki su šalno i uživajući potrošili ove dane, štoveć negde je i produženi vikend u škola, uredi zbog prometnih poteškoć. Snig će biti kriv, ako ovoga vikenda Koljnofci neće moći krenuti jur na najpr dogovoreni susret s partnerskom općinom Kiseljakom, u Bosnu i Hercegovinu. A kako vrime izgleda i kako nam gataju meteorologi, zima neće nas još tako lako pustiti, nego će nas s novim elanom stiskati bar do srijede i četvrtka. Drugi tajedan Koljnofcem bi peljao put do Rijeke na tamošnji karneval, vjerojatno ta plan jur neće odrinuti snižna vakacija. Na tom zadnjem fašenskom vikendu bi morali Undanci zakapati zimu u velikoj i glasnoj povorki maskerantov, a dani pred korizmom su posvećeni još nardanskom i četarskom branju rozmaringa. Bit će još veselja i sa snigom i bez, ali i četarska Gorica, vjerujte mi, je čuda lipša ako na njoj počiva bijeli pokrivač i pod našimi koraki zna škripati i pucati nježna masa sniga.

-Tiho-

KRIŽEVCI, BARČA – Grad Križevci provodi projekt «Izrada regionalnih programa i planova za dostizanje više razine razvoja društva i podizanje standarda u mikroregiji Barcs i Koprivničko-križevačkoj županiji», sufinanciran od strane Europske Unije, u sklopu prekograničnog programa IPA Mađarska–Hrvatska.

U okviru projekta izradit će se strategija razvoja gradova Križevaca i Barče, a prvi korak u ostvarenju tog cilja jest izradba dokumenata o sadašnjem socijalnom i gospodarskom stanju u oba grada. Grad Križevci započeo je s radom na navedenom dokumentu.

„Glasnikov tjedan“

„Ovde odpočiva Viczko Simon živio 1920–1987“, piše na jednom grobu u Erčinu. Kultura i poznavanje vlastite prošlosti, jezik, učvršćuju nacionalnu svijest. Potomci Hrvata na ugarskim prostorima, Hrvati u Mađarskoj, baštinici su višestoljetnog svjedočenja hrvatske

samobitnosti, hrvatske kulture, jezika, pisma. Baštinici trebaju nastaviti njegovati i čuvati baštinu za buduće naraštaje, inače baština neminovno propada poput nenastanjene kuće čiji se zidovi visoko izdižu, ali u njoj nema riječi ni govora, ni duha, ona je tek djelić baštine, često bez njezina poznavanja zbrka u mislima. Sama, napuštena, prepuštena propasti i propadanju. Jer u njoj se stanuje tek prigodom, ali nema nikoga tko bi unio duh u zidove i vrtove, popravio prozore i vrata, napunio sobe sadržajem koji čini identitet i nasljedstvo za buduće baštinike. Ostaje duboko zarašla u travu i drač i ako ima sreće,

baštinici je jednom godišnje posjete i očiste putove do nje. Za njegovanje baštine baštinici trebaju biti načisto s vrijednošću baštine, od koga je ona i komu je namijenjena. Ako nije tako, oni se gube i nestaju, podložni su utjecajima i manipulacijama, slabi su u obrani baštine, onoga što odlikuje samobitnost i odlikovalo je višestoljetni kulturni i jezični identitet kroz povijest Hrvata pa i Hrvata u Mađarskoj, kao sastavnog dijela hrvatskoga narodnog bića u svim njegovim posebnostima koje su činile i danas čine ljepotu i neprocjenjivo blago hrvatskoga naroda i baštinika. „Možemo promatrati kako se ideje identiteta mijenjaju i kako se postupno pojavljuju novi. Identitet, kako se shvaća na Zapadu, jest ono što određeno društvo ili određeni pojedinac uzima kao najvažnije točke, kao bit vlastitog postojanja. Mogu reći „ja sam ja“ zbog ovoga i onoga, zbog motrišta koja me određuju

kao mene, ali identitet je ono što drugi učitavaju u vas. To je nešto što je, zapravo, dogovoreno između različitih ljudi. Uvijek se pitamo: Tko sam ja? Odgovor je: Ja sam mnogo toga. Kriva primjena ili zloraba koncepta identiteta uglavnom proizlazi iz novoga nacionalizma kojem svjedočimo posljednjih godina, odnosno desetljeća, kada skupina ljudi smatra da im je nešto prirodno, da su oni zbog nekih bioloških razloga. To bi značilo da oni imaju neki identitet samo zato što su rođeni kao dio neke skupine. (...) Misao da imamo neki identitet zato što

Jer u njoj se stanuje tek prigodom, ali nema nikoga tko bi unio duh u zidove i vrtove, popravio prozore i vrata, napunio sobe sadržajem koji čini identitet i nasljedstvo za buduće baštinike. Ostaje duboko zarašla u travu i drač i ako ima sreće, baštinici je jednom godišnje posjete i očiste putove do nje. Za njegovanje baštine baštinici trebaju biti načisto s vrijednošću baštine, od koga je ona i komu je namijenjena.

samo rođeni kao pripadnici neke skupine jest puka besmislica. Ono što nas čini takvima kakvi jesmo isključivo su kulturne prakse prema kojima živimo. U identitetu nema mnogo „biologije“, sve je stvar kulture“ – kaže kazališna teoretičarka Erika Fischer-Lichte. Mislim kako se identitet ne dobiva automatski u nasljeđe, on može biti dio nasljeđa, ali da bismo ga imali, moramo ga itekako njegovati. Nije dovoljno roditi se, treba i odrasti, završiti škole, osnovati obitelj, naučiti djecu kulturi, jeziku, biti sudionikom baštine. Zaboravljajući prošlost, ali jednako tako i njenim nepoznavanjem, te krivom interpretacijom, nemoemo budućnosti, podložniji smo utopiti se u okolinu i lako nam se može dogoditi da naš susjed s kojim stanujemo vrata do vrata ni nakon toliko godina ne zna što smo baštinili.

Branka Pavić Blažetin

Poziv na pretplatu Hrvatskoga glasnika za 2012. g.

Poštovani, pretplatite se na Hrvatski glasnik za 2012. godinu, do kraja veljače, po staroj cijeni, iz 2011. godine: 5200 Ft. Ne propustite ponudu! Od 1. ožujka 2012, odlukom izdavača Croatica Non-profit Kft., cijena Hrvatskoga glasnika je 200 Ft, godišnja pretplata 10 400 Ft, pretplata na pola godine 5200 Ft. Ne propustite jedinstvenu ponudu, pretplatiti se do kraja veljače za godinu 2012. po cijeni od 5200 Ft!

Aktualno

Dobar odjek Festivala kre Mure

Na završnoj konferenciji Projekta „Festivali kre Mure“ 26. siječnja 2012. u Goričanu predstavnici šest naselja s obje strane Mure sa zadovoljstvom su saželi aktivnosti tijekom provedbe projekta. To je drugi zajednički projekt IPA programa za prekograničnu suradnju u kojem su ostvareni festivali, po tri u Međimurju i Pomurju. Dok je prethodni zajednički projekt obuhvaćao tradicionalnu gastronomiju područja, ovaj se usredotočio na tradicionalnu glazbenu baštinu i na običaje. Vrijednost cjelokupnog projekta, koji je kandidiralo Narodnosno udruženje za ruralni razvoj Pomurja, iznosio je 108 tisuća eura.

Načelnici naselja sudionika Projekta

Na završnoj konferenciji projekta „Festivali kre Mure“ sudjelovali su načelnici Stjepan Tišler (Serdahel), predsjednik udruženja, Martin Capari (Sumarton), Lajoš Pavlic (Kerestur) s mađarske strane, Mario Moharić (Goričan), Marijan Varga (Donja Dubrava) i Josip Grivec (Donji Vidovec) s hrvatske strane, koji su izrazili zadovoljstvo glede održanih festivala. Suradnju pograničnih naselja smatraju vrlo dobrom, iz godine u godinu je razgranatija, a i broj zajedničkih projekata raste. Na završnoj konferenciji bila je i Vedrana Knežević, programska menadžerica Zajedničkoga tehničkog tajništva u Budimpešti, čiji su rad zahvalili svi sudionici Projekta, naime vrlo mnogo je pomogla u tehničkim pitanjima njegove provedbe.

U ime domaćina nazočnima se obratio Mario Moharić, načelnik, saborski zastupnik. Zahvalio je svima koji su pomogli u tome da se festivali ostvare, te da je Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo Goričan moglo sudjelovati kao projektni partner, a posebno je istaknuo ime Stjepana Tišlera, predsjednika udruženja, koji je veliki pokretač prekograničnih projekata Međimurja i Pomurja, te dodao da nije slučajnost što je Međimurska županija u najvećem postotku glasovala za ulazak u Europsku Uniju. Jasna Ivanović Štampar, projektmenadžerica s hrvatske strane, sažela je aktivnosti Projekta, održavanje folklornih festivala s popratnim programima kao što je ispiranje zlata, susret puhačkih orkestara, tamburaša, gastronomskih sadržaja

i drugih. O festivalima su izrađene DVD-ploče, na kojima se čuvaju izvorni običaji područja uz Muru, a na završnoj konferenciji predstavljeno je dvojezično izdanje s naslovom „Naše pjesme i plesovi uz rijeku Muru“, u gdje je na 32 stranice ukratko prikazana bogata folklorna tradicija tog područja, najčešće pjevane pučke pjesme, opisi koraka najpoznatijih plesova i narodnih nošnji koje su i danas vidljive na raznim festivalima.

Lajoš Kovač, projektmenadžer s mađarske strane, odao je tajnu uspješnosti projekata na hrvatsko-mađarskoj granici, a to je da pripadnici hrvatske nacionalnosti u Mađarskoj sve projekte rade s ljubavlju s partnerima iz matične im domovine, oni su pravi „mostovi“ u uspješnoj provedbi. Naravno, i u saobraćaju

Dvojezično izdanje o međimurskim i pomurjskim običajima, plesovima i pjesmama

mnogo pomaže njihovo znanje hrvatskoga jezika. Sudionici konferencije izrazili su nadu da i u III. pozivu IPA programa žele suradivati i ponovno dobiti sredstva kako bi se nastavili festivali i drugi pogranični projekti poradi promicanja turizma na tom području.

Beta

Vesna Pusić zainteresirana za teškoće hrvatske zajednice u Srbiji

Na marginama neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova zemalja sudionica Procesu suradnje u jugoistočnoj Europi (SEECP), u okviru predsjedanja Republike Srbije ovom regionalnom inicijativom, hrvatska ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić sastala se s izaslanstvom hrvatske zajednice u Srbiji koje su činili članovi Međudržavnog mješovitog odbora: predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća dr. Slaven Bačić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i republički zastupnik Petar Kuntić te ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, profesor Tomislav Žigmanov. „Ministrici Vesni Pusić predstavljani su problemi s kojima se suočava ovdašnja hrvatska zajednica kada govorimo o ostvarivanju manjinskih prava, napose u obrazovanju i pravu na samoupravu. Ukazano je i na deficite u pogledu zaštite kulturnog naslijeđa. Govorili smo i o podzastupljenosti Hrvata u strukturama javne i državne uprave u Srbiji i, naravno, političke prezentacije i uključivanja predstavnika hrvatske zajednice u procese donošenja odluka na svim razinama.“ Članovi izaslanstva iskazali su želju da hrvatska zajednica u Srbiji bude sastavnim dijelom hrvatske vanjske politike, da naši interesi, problemi i potrebe uvijek budu u svijesti predstavnika Hrvatske koji komuniciraju i surađuju s predstavnicima Srbije, te da budu u pomoći kada je riječ o eventualnoj prepreci ili zaprečavanju ostvarivanja manjinskih prava ili interesa hrvatske zajednice, dodaje Žigmanov. Dogovoreno je kako će izaslanstvo Hrvata iz Srbije službeno posjetiti nekoliko ministarstava nove Vlade u Hrvatskoj, i tada bi se razgovaralo o konkretnoj pomoći, kaže na koncu Tomislav Žigmanov.

(Siniša Jurić)

Prihvaćen proračun Hrvatske državne samouprave i ustanova, za 2012. u iznosu od 446 milijuna 989 tisuća forinti

Redovita sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave, prva u ovoj godini, održana je 4. veljače u sjedištu Hrvatske državne samouprave. Od 29 zastupnika Skupštine sjednici je nazočilo njih 15, a 14 ih je bilo odsutno. Pošto je utvrđen kvorum, prišlo se radu. Za zapisničare su izglasovane Klaudija Völgyi i Eva Išpanović, a za ovjerovatelja zapisnika Gabor Győrfári. Sjednici Skupštine 2. veljače prethodile su sjednice skupštinskih odbora te sastanak usuglašavanja proračuna s voditeljima HDS-ovih ustanova.

kao član Nadzornog odbora Croatice i voditelj Ureda HDS-a Jozo Solga uputio je Skupštinu da izglasuje Plan poslovanja Hrvatskoga glasnika u 2012. g. s dopunom kako je ova godina „prijelazna“ u kojoj će se izraditi strateški plan te pregledati financijsko i stručno pitanje Hrvatskoga glasnika, pitanja nadležnosti oko Hrvatskoga glasnika, te da ravnatelj tvrtke i glavna urednica u tekućoj godini osiguraju novinara u svakoj regiji jer su informacije na terenu, te da se stručno obrazloži potreba online-izdanja Hrvatskoga glasnika, da Skupština zamoli dva vlasnika da oko tih pitanja raspravljaju te da se obnovi Croaticin Nadzorni odbor.

Predsjednik Skupštine HDS-a Mišo Hepp dao je na glasovanje prijedlog za dodatnu točku dnevnoga reda o HDS-ovoj proračunskoj stavci od osam milijuna forinti namijenjenoj tiskanju mjesečnika Barátság. Nazočna urednica Barátsága Éva Mayer zahvalila je HDS-u i naglasila kako se financiranje Barátsága u 2012. godini odvija kroz HDS-ov proračun, te je ovlastila Ured HDS-a za sastavljanje ugovora s izdavačem. Skupština je jednoglasno prihvatila prijedlog da Ured HDS-a izradi i sklopi ugovor s izdavačem glede sredstava namijenjenih mjesečniku Barátság.

Prišlo se radu po predloženim točkama dnevnoga reda. U prvoj točki jednoglasno je prihvaćeno izvješće predsjednika o radu između dviju sjednica Skupštine, o izvršenju odluka kojima je rok istekao i o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik. Jednoglasno (bez rasprave) prihvaćena je i druga točka dnevnoga reda: prijedlog Plana poslovanja Zavičaja d. o. o. za 2012. godinu (ravnatelj Tibor Radić nije pribivao sjednici) s dodatkom da će se o tom prijedlogu raspravljati i na Zavičajevoj vlasničkoj sjednici. Planirani Zavičajev prihod iznosi 2 025 000,00, planirani izdatak 1 776 608,00, a planirana dobit 248 392,00 kuna.

U trećoj točki dnevnoga reda vodila se rasprava pod 3. a) i 3. c). Kod točke 3. c), Rasprava o poslovanju Hrvatskoga glasnika, referentica Branka Blažetin, glavna urednica, odgovorila je na zastupnička pitanja glede broja pretplatnika i skrenula pozornost na tekst svoga nacarta i moguću razvoj, te stručna pitanja oko Hrvatskoga glasnik, a glede ostalih pitanja uputila na Croaticina ravnatelja u čijoj su nadležnosti sva pitanja oko poslovanja Hrvatskoga glasnika. Nakon poduže rasprave

Kod točke 3. b), Rasprava o poslovanju „Radija Croatice“, nije bilo rasprave, jednoglasno je prihvaćena točka 3. b) u nazočnosti referentice Kristine Goher, uz dopunu da dva vlasnika i ravnatelj tvrtke raspravljaju oko financijskih, stručnih i personalnih pitanja kod Radija Croatice, da se pregleda njegovo poslovanje, da se sklopi tješnja i formalna suradnja s Hrvatskim glasnikom jer su informacije tamo te, bude li moguće, neka se zaposle stručnjaci iz zajednice i u ovome glasilu.

Najviše je bilo rasprave kod točke 3. a), Plan poslovanja Nefitnog poduzeća Croatia za 2012. godinu (planirani prihodi i izdaci 106 milijuna 700 tisuća forinti u sklopu kojih su i namjenska sredstva iz državnoga proračuna kroz HDS-ov proračun 52 milijuna 100 tisuća forinti). Nazočni ravnatelj Čaba Horvath upitan je zbog čega je povišena 100% pretplata na naš tjednik, te zašto se brojke u mnogim stavkama na predloženoj materijalu u zbrajanju ne slažu. On reče kako su to tek plan poslovanja i okviri djelovanja. Upitan je zbog čega i koje poslove tvrtka izdaje izvan kuće. U raspravi je kazano kako će Izdavačka kuća Croatia za 2012. godinu iz HDS-ova proračuna za izdavanje Hrvatskoga glasnika dobiti namjenska sredstava 35 100 000 forinti te 9 milijuna forinti za Radio Croatia, što je, kako je kazano, „uklesano u mramor“, dakle sigurno, sve ostalo dio je planiranih aktivnosti tvrtke. Ukazano je još jednom na potrebu obnove Croaticina Nadzornog odbora, u skladu s nastalim promjenama kod HDS-a, Saveza Hrvata u Mađarskoj i u vlasničkim odnosima u Croatici te sazivanja njegove što skorije sjednice. Ovlastivši Ured HDS-a, Skupština je izglasovala da s Izdavačkom kućom Croatia sklopi ugovor oko

izlaženja Hrvatskoga glasnika te oko obnove Nadzornog odbora i sklapanje ugovora glede poslovanja Radija Croatice. Nakon duže rasprave glede plana poslovanja Nefitnog poduzeća Croatia za 2012. godinu, predloženo je da se prihodi (troškovi) dopune ugradivanjem planiranih prihoda od pet milijuna (koji se planiraju dobiti od međuvladina mješovitog odbora za rad na mađarsko-hrvatskom rječniku) te da se u Croaticin proračun, kao posebna stavka s pokrićem, ugradi predujam vlasnika od 107 307 000 forinti što je Izdavačka kuća dobila do kraja 2012. g. te da vlasnici raspravljaju oko toga. S tim dodacima prihvaćen je plan poslovanja Nefitnog poduzeća Croatia za 2012. godinu.

U 4. točki dnevnoga reda, Prihvaćanje proračuna Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu za 2012. godinu, u iznosu od 168 081 000 forinti, raspravljalo se u odsutnosti referenta Jose Šibalina, ravnatelja. Spomenuti proračun prihvaćen je uz dopunu kako će se po potrebi rebalans proračuna s mogućnostima daljnje racionalizacije izraditi potkraj školske godine, te kako će ako se ne raspiše natječaj za dodatno financiranje narodnosnih ustanova i ne dobije planirana potpora santovačke mjesne samouprave, proračun santovačke škole do 100% teretiti HDS-ov proračun.

U 5. točki dnevnoga reda jednoglasno je prihvaćen proračun Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj za 2012. godinu, u visini od 15 212 000 forinti, u nazočnosti referenta Stjepana Blažetina, ravnatelja.

U 6. točki dnevnoga reda jednoglasno je prihvaćen proračun Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae za 2012. godinu, u iznosu od 10 milijuna 961 tisuća forinti, u nazočnosti referenta Miše Šarošca, voditelja. Zastupnici su upoznati s IPA projektom „Povezivanje multimedijских kulturnih centara u okviru prekogranične suradnje“ koji ostvaruje Hrvatski klub Augusta Šenoae, a kojim će osigurati dodatna sredstva u proračunu i oprema za potrebe kluba.

U 7. točki dnevnoga reda prihvaćen je proračun Muzeja sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj za 2012. godinu, u odsutnosti referenta Štefana Dumovića, ravnatelja, u iznosu od 6 milijuna 251 000 forinti, uz napomenu kako se prihvaća prijedlog oživljavanja ustanove što ga je izradio Odbor za pravna pitanja uza zapošljavanje osobe s visokom stručnom spremom koja bi uz brigu o muzejskom prostoru taj isti prostor oživila i kao svojevrsan

dom kulture. Uz to uvažena je i zamolba civilne udruge Društva Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj (sa strane njezina predsjednika Čabe Horvatha) da se izradi plan korištenja i oživljavanja spomenutoga prostora koji ne zavređuje zatvorena vrata te da se predoči Skupštini HDS-a.

U 8. točki dnevnoga reda prihvaćan je proračun Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta iz Mađarske za 2012. godinu, u odsutnosti referenta Tibora Radića, ravnatelja, u iznosu od 11 milijuna 651 000 forinti. Po prijedlogu Odbora za školstvo, 2012. godine u Centru će biti organizirana dva tabora hrvatskoga jezika za dvjestotinjak polaznika, pri čemu će se s 20 000 forinti po učeniku pomagati troškovi sudjelovanja u taboru.

U 9. točki dnevnoga reda prihvaćan je proračun Ureda Hrvatske državne samouprave za 2012. godinu u iznosu od 49 milijuna 370 000 forinti. Referent Jozo Solga, voditelj, upoznao je zastupnike s izmjenom Temeljnog zakona s kojim se mijenjao i niz zakona te tijekom usklađivanja rada Ureda u skladu s novim zakonskim propisima, što je trebalo završiti do 31. siječnja. Neke su podrobnosti još u tijeku i ima nekih administrativnih teškoća. Sve HDS-ove ustanove imaju poseban proračun, knjiženje, blagajnu, što povećava troškove, a i sam Ured mora djelovati kao „posebna” ustanova. Skupština je prihvatila proračun Ureda Hrvatske državne samouprave za 2012. godinu.

U 10. točki dnevnoga reda Skupština je jednoglasno prihvatila Prijedlog proračuna Hrvatske državne samouprave i ustanova za 2012. godinu. U ovoj godini Hrvatska držav-

na samouprava i ustanove gospodarit će s 446 milijuna 989 000 forinti. Bez planiranih prihoda i troškova dviju tvrtka u svojem vlasništvu Croatice Nonprofit Kft-a i Zavičaja d. o. o. Iz državnoga proračuna za djelovanje i za medije HDS je dobio 144 milijuna forinti, a za djelovanje ustanova u svom održavanju potporu od 55 milijuna forinti.

U «raznom», među ostalim, predsjednik Odbora za školstvo Gabor Győrvári izvijestio je kako je nadležno ministarstvo potražilo narodnosne samouprave tražeći prijedlog u svezi sa smanjivanjem troškova mature. Sada su tri mogućnosti: matura iz narodnosnog jezika, narodnosnog kao stranog jezika te matura jezika i književnost. Zauzet je stav da ostane na dvorazinskoj maturi mogućnost mature jezika i književnost i matura narodnosnog jezika kao stranog jezika. Saznajemo kako po informacijama Odbora za školstvo danas se ni u jednoj ustanovi u Mađarskoj ne odvija tip nastave narodnosnog (hrvatskog) jezika u četiri sata plus sati narodopisa. Dode li do toga ubuduće, onda se predlaže da kriteriji mature budu kao za strani jezik. Voditelj Ureda HDS-a pozvao je putem glasila sve kojima je potrebna pravna pomoć i savjet pri utemeljenju zajedničkih ureda, hrvatska (narodnosna) naselja, u kojima se najmanje 20% stanovništva izjasnilo kao pripadnici dane manjine, mogu utemeljiti zajednički ured i sa zajedničkim brojem od 1500 stanovnika. Jozo Solga naglasio je kako treba iskoristiti zakonske okvire, dogovoriti se i utemeljiti zajedničke urede kao preduvjete uspješnog rada i razvoja te opstanka hrvatske zajednice u Mađarskoj. Govorilo se i o Zakonu o stabilizaciji državnoga proračuna u svjetlu kojega sve samouprave pa i HDS treba izraditi „smjernice” proračuna za iduće četiri godine (koliko slobodnih sredstava ima za ulaganja, koliko se kredita može uzeti...). Napomenuto je kako znatan broj zastupnika HDS-ove Skupštine još uvijek nije predao svoje imovinske kartice iako je rok bio 31. siječnja. Napomenimo kako Zakon propisuje da zastupnik koji nije predao imovinsku karticu ne može dobiti honorar, niti ima pravo glasa na sjednicama Skupštine.

Branka Pavić Blažetin

HARKANJ – Na poticaj i uz potporu tamošnje Hrvatske samouprave, već devetu godinu zaredom u rimokatoličkoj crkvi toga gradića posljednjega petka u mjesecu, s početkom u 17 sati služe se mise na hrvatskom jeziku. Služi ih župnik spomenute crkve, Hrvat podrijetlom iz Križevaca, svećenik Ladislav Ronta.

KALAČA – U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače, Zaklade Zlatko i Vesna Prica te Kalačkog središta za kulturu, 11. veljače 2012. godine, s početkom u 17 sati u atriju tamošnje Gradske kuće (Ulica Sv. Stjepana kralja 12–14) otvara se izložba akademskog slikara Zlatka Price (1916–2003.) Hommage í Zlatko Prica. Pozdravne riječi upućuje gradonačelnik Ferenc Török, izložbu otvara generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov. O umjetničkom djelu Zlatka Price govorit će Ante Sorić, ravnatelj Zaklade Zlatko i Vesna Prica. Sudjeluje kalački Ženski pjevački zbor „Ružice”. Izložba će biti otvorena do 9. ožujka 2012. godine, radnim danom 10–12 i 14–17 sati. Ponedjeljkom slobodan je dan.

BAJA – Predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac sazvao je sjednicu Predsjedništva Saveza za 10. veljače, u 10 sati, u prostoriju odmarališta Gradskog poglavarstva na Petőfiu otoku. Za raspravu se predlaže ovaj dnevni red: pripreme na Kongres SHM-a, nacrt novog Statuta, i ostala pitanja.

SANTOVO – Hrvatska osnovna škola i ove godine početkom veljače priređuje već tradicionalni maskenbal. Pokladna zabava za učenike nižih razreda bit će u ponedjeljak, 13. veljače, a za više razrede 14. veljače, oba dana u mjesnoj gostionici, s početkom u 15 sati.

MOHAČ – Vinarija „Planina” 10. veljače u mohačkome Vinskom klubu predstavlja svoju ponudu za 2012. godinu. Domaćin Zoltan Horvat predstaviti će vina svoje vinarije, posebno s obzirom na nova vina. Upriličit će se i kušanje pokladnog vina „Larfa” te drugih novosti. Ulaz je na priredbu Vinarije „Planina” (Felső-Dunasor 14), koja počinje u 19 sati, 1000 Ft.

BUDIMPEŠTA – U crkvi Svetog Mihovila u budimpeštanskoj Vackoj ulici mise na hrvatskom jeziku služit će se: 12. veljače, otac Vjenceslav Tot, i 26. veljače, vlč. Arpad Horvat.

SENANDRIJA – Pod visokim pokroviteljstvom Hrvatske državne samouprave, u suradnji pečuskoga Hrvatskog kluba Augusta Šenoe, Saveza dekoratera i Suntravala, 11. veljače, s početkom u 11 sati, u senandrijskome Rekreatijskom središtu V-8 (Ul. Kálvária 16/c) otvara se izložba radova Likovne kolonije „Terasa u Srimi”. Izložbu naslova Dodir Dalmacije otvara Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, u sklopu koje predstavlja se dvadeset i sedam autora kolonije. Umjetnički je voditelj kolonije slikar Miklós Sándor. Izložba se može posjetiti do 9. ožujka, svaki dan od 8 do 20 sati.

BUDIMPEŠTA – Po prihvaćenom planu rada Zajednice hrvatskih umirovljenika u Mađarskoj, sljedeći će susret biti 16. veljače, s početkom u 17 sati, u Croaticinoj klupskoj prostoriji. U sklopu druženja, o radu u pečuskome Hrvatskom kazalištu i nastupima govori scenski umjetnik Stipan Đurić. Nakon toga slave se imendani i rođendani članova.

BUDIMPEŠTA – U Hrvatskom vrtiću 17. veljače, s početkom u 9.30, priređuju se maškare. Roditelji i djeca, njih 46, zajednički će se veseliti, plesati. Za tu prigodu kiti se vrtić, pripremaju se sendviči i kolači.

PEČUH – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krležu 9. veljače priređuje se tradicionalni školski maskenbal za učenike osnovnoškolskih razreda.

Razgovor s glavnim urednikom vjerskoga tajednika u Austriji

Štefan Vukić: „Naš Glasnik je jedna mogućnost za povezati sve nas Hrvate na ovom području, ali je za nas i veza s našom starom domovinom, jer ga šaljemo redovito i u Hrvatsku”

Glasnik je vjerski tajednik Hrvatske sekcije Pastoralnoga ureda Željezanske biskupije u susjednoj Austriji, pokrenut 1946. ljeta. Ov list od osam stranica dostanu svaki tajedan besplatno sve gradišćanskohrvatske fare ter vjerniki i u Ugarskoj ter Slovačkoj. Našim vjernikom to je jedina vjerska duhovna hrana na svojem materinskom jeziku, ku malo već od godišćedan uredjuje biskupski vikar, ravnatelj Hrvatske sekcije, kanonik Štefan Vukić, s rodbin-skimi vezami u Nardi ter Gornjem Četaru. I naš razgovor je napravljen u ovom južnogradišćanskom selu, prilikom hrvatske maše, ku čestokrat služi ovde, sam će reći, zašto.

Razgovarala: Timea Horvat

– Spomenem se sada našega biskupa dr. Egidija Živkovića ki je rekao da naši praoci kad su došli u ove kraje, doprimili su sa sobom tri stvari: naš jezik materinski, hrvatski, dvi ruke za djelo i našu vjeru. I osobito su bili Hrvati usko povezani katoličanskom crikvom, i Svetim Ocem u Rimu. Znamo da Crikva ima velike zaslužnosti da se je obdržao i mogao razvijati naš jezik da ga ovoliko čujemo i govorimo. I zato je za me važno kot za biskupskoga vikara da u svi naši hrvatski fara postoji mogućnost da se služi maša na hrvatskom jeziku.

Kad bi htli predstaviti vaše glasilo našim štiteljem, što bi rekli za njega?

– Za nas su ove novine jako važne, kad su i najveće hrvatske novine u Gradišću. Imamo tri i pol jezero štiteljev, za nas to je velika mogućnost da ljudem moremo dati u ruke novine na hrvatskom jeziku. S druge strane i ovako širimu vjeru, crikvene novine, i nazvišćujemo što se događa u našoj biskupiji i u naši susjedni biskupija u hrvatski seli i fara. Ja sam sad malo već nek godišćedan urednik Glasnika i u tom djelu sam slijedio našega sadašnjega biskupa, ki je peljao Hrvatsku sekciju i bio urednik Glasnika. On je od 1996. godine uredjivao crikveni tajednik u Austriji.

Vi ste dosta mladi človik, ako to gledamo da ste naslidili jednoga iskusnoga, rutiniranoga „novinara“, u osobi sadašnjega vašega biskupa. Vi ste dalje nosili tradiciju ku su imale dotad ove novine ili ste uspjeli nešto izminuti po vašem ukusu i potrebi?

– Jedno od prvih pitanj ko sam čuo na Hrvatskoj sekciji, je bilo, kako vi kanite da se ovo čini. Istina da sam mlad i to je bilo za mene jedan uzrok da sam premissljavao, morem li ja ovo, jesam li ja za ovo pripravan?! Onda sam vidio da je naš biskup još mladji bio kad je ovo preuzeo, pak sam si mislio, morem i ja to. Starost nije tako važna, za me je već bilo potrebno da neke

Kanonik Štefan Vukić, glavni urednik Glasnika, pri četarskoj maši

stvari pogledam. Neke sam morao naučiti, čuda čega se moram i sada naučiti, uglavnom, dosada, morem reći da sam puno toga izmienio. Naravno, imam neke ideje i za budućnost, za ovo ljeto, kad ćemo svečevati pedeset ljet Vatikanskoga koncila. To će biti i za nas veliki uzrok i ideja, da se to osobito pokaže i u našem Glasniku i se svečuje.

Jako mi se vidi da vi vaše novine šaljete i u gradišćanske fare u Ugarskoj, zašto ste mislili da je potrebno našim štiteljem, vaš crikveni glasnik i zašto je to dobro da vi obrađujete takove teme, ke se odvud nosu iz Ugarske?

– Ja mislim ako mi imamo u Austriji mogućnosti, i to posebno financijske, da mi te crikvene novine i poslati moremo, za me je to samo od sebe razumljivo da i šaljemo. Na jednu stranu imamo mi naš mali budžet u biskupiji i kao novine dostanemo i potporu naše vlade u Austriji. Za me je Gradišćanski Hrvat u Austriji, Slovačkoj i Ugarskoj sve isto, mi smo svi skupa jedan narod u Željezanskoj biskupiji, u Jurskoj ter Željeznoj ili Požunskoj biskupiji. Naš Glasnik je jedna mogućnost za povezati sve nas Hrvate na

Primaš Ugarske dr. Péter kardinal Erdő na Martinju 2011. u Željeznu: Europa gradjena na vridnosti triba svidočanstvo vjere!

Naslovna stranica 45. broja lanjskoga crikvenoga tajednika

ovom području, ali je za nas i veza s našom starom domovinom, jer ga šaljemo redovito i u Hrvatsku.

Koji su specijaliteti vaših novin, iako znamo po izdavaču da to mora biti koncentrirano na vjeru i vašu biskupiju...

– Jedna glavna tema je, to već ljeta dugo, nazvišćavanje vjere. Tako se najdu ovde štenje, evandjelje od iduće nedilje. Trudimo se! Zato smo i zahvalni našim subratom, ovde profesoru Jivi Šmatoviću iz Jure, ki nam redovito piše. Polag toga smo mi i novine, tako se vidi i štati se more na našem gradišćanskohrvatskom jeziku, što se događa u crikvi, u svitu, u našoj biskupiji, ali i na to gledamo, kako ide ovde, kod vas, život u fara. Mislim da je dobro gledati što se događa u drugi fara da se tako dostanu neke ideje za daljnje djelo.

Sad već nije tako ni presenećujuće, koliko je bilo onda kad sam zagledala na zadnjoj stranici vaših novin četarsku faru i petrovisku faru s našim gospodinom. Kako sam dodatno doznala, o svi ti fara ste uspjeli u medjuvrimenu i izdati jednu knjigu...

– Izdali smo lani knjigu pod naslovom Željezanska biskupija 1960.–2010. Hrvatske fare, filijale, svećeniki..., u kojoj predstavljamo sve gradišćanskohrvatske fare. Ja sam to djelo smio završiti, počeli su to farnik Ivan Karall, i moj predsjednik, sadašnji biskup, dr. Egidije Živković, i teško je bilo da se ti podatki saberu, knjiga izdaje. To je bila redovita serija u našem Glasniku, u kom su se onda sve fare predstavile, kako smo kasnije vidili, neke su i ovako vanostale iz knjige, te moramo dodati u novom izdanju. Zadnja fara je bila u toj prezentaciji Gornji Četar, na Mikulu kad je crikva posvećena Sv. Mikuli.

Iz iskustva znam da neki štitelji od svega već rado imaju tiskovni primjerak novin, ali da li vi morete ritam držati s novim razdobljem, da li se novine moru najti na Internetu?

– Na Internetu, nažalost, još nismo, ali djelamo na tim. Istina je da imamo već štiteljev ki pripadaju starijoj generaciji i ki nimaju Internet, ali su neki mlađji suradniki u fara. Čudakrat imamo takove tekste za ke bi se ljudi rado zeli. To imamo u planu da se to sve stavi na Internet, ako negdo što išće, pojde na našu stranicu i tamo sve najde. To je plan, djelamo na tim, ali još ne ufam se reći, kada ćemo biti, takorekuć online.

Kad pogledamo ove novine, ja vjerujem da glavnomu uredniku mora postati na neki način pisanje fanatizam i hobi....

– Sad kad me pitate, moram reći da je to bilo ono, od čega sam se najveć bojao, kad me naš biskup pitao kratko za njegovim imenovanjem da li bi htio peljati Hrvatsku sekciju ili urediti Glasnik. Nisam mogao zamisliti, kako ću moći svaki tajedan napisati jedan članak. On je rekao, to će ići! Od čega sam se najveć bojao to skoro da je i najlaglje, a otkrili su se novi problemi, za ke na početku ne bi bio mislio da će se predstaviti kao problemi. Za mene je najveća poteškoća bila to da na početku ne da sam ja skoćio, nego su me hitili va mrzlu vodu. Morao sam s jednim djelom početi, čim nisam imao dosad iskustva. Kakove su poteškoće to visi od svakoga izdanja, kad moramo teme iskati, moramo osam stranic napuniti, ali zgoda se da moramo reći nekim autorom da ćemo pojedine napise staviti drugi put, kad u aktuelnom broju nimamo mjesta. Teško je negda-negda sve nutrastaviti u jedan broj, polag toga da moramo ostanti i aktuelni. Kao Glasnik smo mi crikvene novine i za me je to najvažnije da ove novine nazvišćavaju dobru vist i radosnu vist!

Pomurski vjernici na misi u varaždinskoj katedrali

Pjevački zborovi iz Kaniže i Serdahela 22. siječnja sudjelovali su na misnom slavlju u varaždinskoj katedrali Uznesenja Marijina koje je predvodio prečasni Josip Koprek, predstojnik Obiteljskog centra Varaždinske biskupije, u zajedništvu s generalnim vikarom mons. Ivanom Godinom. Pomurski pjevački zborovi u prekrasnoj katedrali otpjevali su nekoliko pomurskih crkvenih pjesama uz pratnju svojih tamburaša te jednu mađarsku pjesmu, i zajedno se molili s varaždinskim vjernicima.

Pomurski vjernici u varaždinskoj katedrali

Pomurski Hrvati već više od pola stoljeća nemaju redovite mise na svome materinskom hrvatskom jeziku. Prije deset godina kaniška Hrvatska samouprava pokrenula je održavanje hrvatskih misa u gradu, u tome je dao svesrdnu pomoć Blaž Horvat, ondašnji kotoripski dekan, a sada rektor varaždinske katedrale. Već deset godina prečasni Blaž Horvat dolazi u naše Pomurje i za vrijeme većih blagdana ili dvomjesečno predvodi hrvatske mise u Kaniži, Fičehazu i Keresturu, a više puta sudjelovao je na hrvatskoj hodočasnoj misi u Komaru, hodočastilištu blizu Kaniže. Posjet u Varaždin bio je i neka vrsta zahvale prečasnome Horvatu za svesrdnu pomoć koju neumorno pruža pomurskim vjernicima. Na njegovim misama pomurski Hrvati uvijek se osjećaju posebno ugodno, jer njegove iskrene propovijedi na kajkavskome narječju dopiru do njihovih srdaca te ih svaki put ojača i u vjerskoj odanosti i nacionalnoj svijesti. Za uloženi trud zahvalila je Marija Vargović, predsjednica kaniške Hrvatske samouprave i organizatorica hrvatskih misa. Zahvalila je prečasnomo Horvatu

na svemu što je tijekom proteklog desetljeća učinio, da pomurski Hrvati slave svetu misu na hrvatskom jeziku, na strpljenju koje je imao kada se u početnim danima s teškoćama izražavalo na pomalo zaboravljenom materinskom jeziku, te na ustrajnosti kroza sve godine koja ima lijepe rezultate. Na kraju mise pomurske je Hrvate pozdravio i varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. On im je zahvalio na dolasku i zajedništvu koje su iskazali sudjelujući na misi, te dodao kako će se ubuduće po ulasku Hrvatske u Europu Uniju moći lakše susretati i dalje njegovati zajedništvo koje već godinama između Hrvata s obje strane rijeke Mure njeguje prečasni Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale. Varaždinska je biskupija počastila pomurske Hrvate objedom, nakon čega je slijedilo razgledavanje znamenitosti biskupskoga grada. Dogovoreno je da će pomurski vjernici te zborovi iz Serdahela i Kaniže sudjelovati na zavjetnom hodočašću Majci Božjoj Bistričkoj vjernika grada Varaždina 1. srpnja 2012. u Mariji Bistrici.

„Državni lopov” u Hrvatskom kazalištu

Premijera predstave Fadila Hadžića *Državni lopov* zbit će se 10. veljače, s početkom u 19 sati u pečuškome Hrvatskom kazalištu. U predstavi, čiju režiju potpisuje Stipan Filaković, glume Stipan Đurić (Marko Komadina), Goran Smoljanović (Kiki Puškar) Arčon Rafael (Jozo). Dramaturgiju potpisuje Stipan Filaković, koreografiju Eva Bálint, kostimografiju i

Stipan Đurić i Goran Smoljanović

scenografiju Péter István Fenyő, lektor je dr. Ernest Barić. Pretpremijera je 9. veljače 2012., premijera 10. veljače, a predstave u kazališnoj dvorani Hrvatskog kazališta na repertoaru su 13. i 14. veljače 2012.

Goran Smoljanović i Arčon Rafael

O predstavi i autoru Fadilu Hadžiću

Fadil Hadžić ima moć da svoje komedije prožme „svijetlim smijehom”, kojim se na svoj način bori protiv „straha od ništavnosti i ispraznosti života”. No svijetli značaj Hadžićeva smijeha ne otupljuje oštricu njegove satire, nego je samo jasno određuje. Hadžić izvrgava smijehu društvene negativnosti s namjerom da ih prokaže i tako pomogne borbi protiv njih, ali se pritom čuva propisivanja recepta, i ostaje samo pri dijagnozi. Hadžić nas suočava s problemima i nama

samima prepušta da pronademo rješenja. Tako autorov postupak daleko je od nekog idejnog neutralizma, Hadžić itekako jasno navodi gledatelje kako da se odnose prema njegovim dramskim osobama i scenskoj radnji, ali pritom s pravom računa na izgrađenu društvenu svijest svoje publike, a to automatski isključuje svaku autorovu didaktičnost i parolaštvo. Možda je baš u toj otvorenoj ponudi i ključ nesumnjiva uspjeha Fadila Hadžića kod publike.

Foto: Á. Kollár

Pečuško Hrvatsko kazalište gostovalo je 28. siječnja s predstavom *Albin bircuz* u salantskom domu kulture (na slici, u ulozi Albe, Stipan Đurić, u ulozi Amalke Eva Polgar, a u ulozi Ice Arčon Rafael)

Program Hrvatskog kazališta za veljaču 2012. g.

9. veljače u 19 sati Fadil Hadžić: *Državni lopov*, kazališna dvorana, pretpremijera
10. veljače u 19 sati Fadil Hadžić: *Državni lopov*, kazališna dvorana, premijera

13. veljače u 19 sati Fadil Hadžić: *Državni lopov*, kazališna dvorana

14. veljače u 19 sati Fadil Hadžić: *Državni lopov*, kazališna dvorana

18. veljače u 18 sati P. Mančev–Lj. Ostojić: *Zečja škola*, Vinkovci

20. veljače u 10 sati P. Mančev–Lj. Ostojić: *Zečja škola*, Surdukinj

22. veljače u 10 sati, po motivima Augusta Šenoa: *Postolar i vrag*, lutkarska igra, gostovanje Gradskog kazališta „Joza Ivakić” Vinkovci, kazališna dvorana

23. veljače u 18 sati otvaranje izložbe umjetnice Diáne Bóbits, galerija Čopor/t/-Horda

26. veljače u 18 sati Ivica Jakočević: *Albin bircuz*, Starin.

26. veljače u 18 sati Ivica Jakočević: *Albin bircuz*, Starin.

Trenutak za pjesmu

Marko Dekić Bodoljaš

Pokladno-preljska...

Od pučkokasinskog velebnoga Prela, Bunjevačko-šokačkog posijela, Prošlo je veće sto i trides't ljeta. Poput prekrasnog vrtnog miomira, Ostade pjesma, kao himna sveta: „Kolo igra, tamburica svira...”.

Tijekom drevnih mesopusnih dana, O poklada davor'ja odzvanja. U poslu je svaka djevojačka nana, Da cijeli svijet znade, i da im se divi – Oko šlingeraja i svilnih sukanja, Bunjevačka grana jošte živi.

Astali gozbeni svud prepuni hrane, Krompirače, divenice, krvavice, Fanci traju dok zora ne svane, Prijatelji dragi, jedan drugom hrle, Uz „čokanj” šljivke, kruškine kapljice, Crno-bijelim vinom časte se i grle.

Tamburice sitno, redom pjesme predu, Slavlje preljsko – vjerno svog preteče, Za pomamnu mladež pa i glavu siju, Štono se bratski hvata oko pasa, Hej, neka nam jošte traje preljsko veče, U gracioznom kolu štono se talasa.

Od pučkokasinskog velebnoga Prela, Bunjevačko-šokačkog posijela, Prošlo je veće sto i trides't ljeta. Poput prekrasnog vrtnog miomira, Ostade pjesma, kao himna sveta: „Kolo igra, tamburica svira...”.

Predstavljena najnovija knjiga dr. Miše Mandića

Priče sa bunjevački' salaša

U suorganizaciji Hrvatske samouprave sela Čavolja i Narodnog doma Bačko-kiškunske županije, u srijedu, 18. siječnja, u Baji je predstavljena najnovija knjiga dr. Miše Mandića „Priče sa bunjevački' salaša“. Iznimno veliko zanimanje pokazuje i dupke puna dvorana, jer je predstavljajući nazočilo stotinjak ljubitelja knjige, poštovatelja, prijatelja i sunarodnjaka čika-Miše Mandića iz Baje i okolnih naselja. U ime domaćina, organizatora i izdavača okupljene je pozdravio Stipan Mandić, predsjednik Hrvatske samouprave, koja je uz autora i suizdavač knjige, a predstavljanje je vodio Joso Ostrogonac.

Svečanost je uljepšana prigodnim programom, kazivanjem prigodnih stihova u izvođenju dramskog umjetnika Rafaela Arčona, ali i autorove kćeri te unuke, zatim pjevanjem zbora bajskog KUD-a «Bunjevačka zlatna grana» u pratnji Orkestra «Čabar».

Obraćajući se prijateljima dr. Miše Mandića i bunjevačke kulture, knjigu i autora ukratko je predstavio povjesničar dr. Dinko Šokčević ističući kako je on, zapravo, kroničar sela Čavolja i bunjevačke grane ovoga kraja, jedan od naših velikih istraživača za koje naša kultura nije bila stara, mrtva, nego živa, oni su odrasli u njoj. „Kad piše o životu bunjevačkih salašara, zapravo, piše o svom životu. I onda kada piše u obliku znanstvene studije, ali i onda kada piše svoja sjećanja, svoje memoarske radove. Sama knjiga „Priče sa bunjevački' salaša“, zapravo je spoj dvaju žanrova. Ima i znanstvenih, ali i memoarskih književnih tekstova. Ova je knjiga istodobno i književnost, ali i znanstveno djelo. Možda bismo na prvi pogled mogli kazati da je malo rizično spojiti ta dva žanra, ali knjiga ima svoju unutrašnju logiku, i memoarsko-književni dijelovi se objašnjavaju znanstvenim tekstovima, što se dosljedno provodi u toj knjizi. Naprimjer postoji sjećanje na majkinu kuhinju, a poslije toga s preciznošću etnografskog istraživača je naveden opis te kuhinje i starih jela i recepata. Jednako tako kad on govori o prošlosti, o životu salašara, iza nje slijedi znanstvena studija o starim alatima, o starim zanatima, obrtima” – istaknuo je uz

ostalo Dinko Šokčević o knjizi koja sadrži deset priča iz bunjevačkog života, a pisana je na bunjevačkom jeziku. Među pričama se ističu dvije: Sićanje na salaš mog dide i Majkina kujna pod odžakom. O knjizi je govorio i jedan od recenzenata, jezični savjetnik Ljubinko Mandić, umirovljeni učitelj iz Kačmara. Dodajmo kako knjiga uz već spomenute priče sadrži autorove tekstove o Bunjevcima, istaknutim društvenim, kulturnim i književnim osobama bunjevačkih Hrvata u Čavolju, uza studije i novinske članke te fotografije. Među recenzentima se navode još dr. Mijo Karagić, Marko Dekić i Alojzije Stantić, čije se recenzije nalaze na kraju knjige. Knjiga je ostvarena s potporom Ministarstva javne uprave i pravosuđa, odnosno ministra Tibora Navracscicsa, te drugih.

Nakraju dodajmo da su zahvaljujući Hrvatskoj samoupravi sela Čavolja, odnosno autoru knjige dr. Miši Mandiću, svim sudionicima darovane Priče sa bunjevački' salaša (100 primjeraka), a zahvaljujući čavoljskim i bajskim Bunjevka, oni su pogošćeni ukusnim domaćim kolačima.

S. B.

Iz povijesti Hrvatskoga glasnika

Godišnja skupština Društva hrvatske mladeži

Društvo hrvatske mladeži 28. rujna održalo je svoju godišnju skupštinu u caffeu Pečuškoga studentskog kluba. Na skupštinu se odazvalo četrdesetak članova Društva, a ona je počela u pomalo bučnoj i zagušljivoj atmosferi u kojoj je trebalo raspravljati o sedam točaka dnevnoga reda.

Pošto je Društvo procijenilo svoj prošlogodišnji učinak, nakon izlaganja predsjedništva prišlo se tajnom glasovanju i obnovi članstva predsjedništva. Za predsjednika Društva ponovno je izabran Dušan Filaković, a za tajnika Zoltán Gyórfy. Došlo je do neznatnih promjena odnosno „podmlađivanja“ članstva predsjedništva i nadzornog odbora. Potom je tajnik Društva iznio planove i programe koje Društvo predviđa za 1999/2000. godinu, kao i financijsku konstrukciju potrebnu za ostvarenje zacrtanih planova i programa. Tako se na skupštini čulo kako je Društvo prošle godine na organizaciju svojih programa potrošilo blizu 2 milijuna forinti, dok ove godine namjeravaju od natječaja i različitih sponzora prikupiti i do 5 milijuna forinti. Ambiciozni planovi i programi očekuju mlade Hrvate. Tako su našli poznatu firmu Procter&Gamble koja će u sljedećoj godini financijski potpomagati sve njihove programe. Ono što u nastupajućem razdoblju žele ostvariti, to je povezivanje s drugama mladih Hrvata u drugim hrvatskim regijama u Mađarskoj. Tako već 16. listopada putuju u Petrovo Selo gdje će biti nazočni proglašenju Petrovog Sela NAJ selom od strane Hrvatske matice iseljenika.

(...)

B. P. B.

(Hrvatski glasnik, 1999/42)

Marko Dekić i Mate Filipović

Veliko prelo bajskih i bačkih Hrvata u Baji

U Palači kulture odjekivala hrvatska pjesma, plesalo se kolo...

U suorganizaciji Hrvatske samouprave grada Baje i Udruge Hrvatski kulturni centar „Bunjevačka čitaonica“, 28. siječnja u Baji je održano Veliko prelo, središnja veselica bajskih i bačkih Hrvata. U prekrasnim novim prostorijama bačke Palače kulture okupilo se tristotinjak sudionika i gostiju iz Baje i okolnih naselja, ali i matične nam domovine Hrvatske.

Prelo, već po tradiciji, otvoreno je najpoznatijom preljskom pjesmom bunjevačkih Hrvata „Kolo igra, tamburica svira“ koju su zajednički izveli sudionici programa u pratnji Orkestra «Čabar» iz Baje. Ove su godine u prigodnom kulturnom programu nastupili polaznici bajskog vrtića u Kinizsievovoj ulici koji djeluje u Okviru Općeprosvjetnog središta i športske škole «Šugavica» na Dolnjaku i učenici Fancaškog općeprosvjetnog središta. Uz njih, članovi Kulturno-umjetničkog društva „Bunjevačka zlatna grana“ iz Baje živim preljskim prizorom na sceni dočarali su nam ugođaj nekadašnjih prela.

Podsjetivši na ugođaj davnih zimskih večeri na bačkoj ravnici i nekadašnjih bunjevačkih prela, na zvuke tambure, šuškanje svile, zlatne dukate, pjesmu i toplinu zajedništva, uime domaćina i organizatora okupljene je pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković, među njima posebno visoke uzvanike i goste iz Hrvatske.

Svojom nazočnošću Veliko prelo bajskih i bačkih Hrvata uveličali su Ivan Bandić, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, Oszkár Nikowitz, veleposlanik Mađarske u Beogradu, Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu, Róbert Zsigó, bajski gradonačelnik, Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Joso Ostrogonac, predsjednik SHM-a, Joso Šibalin, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunjske županije, izaslanstvo prijateljskog Labina, predvođeno dogradonačelnicom Eni Modrušan, te izaslanstvo Biograda na Moru, na čelu s gradonačelnikom Ivanom Knezom, predsjednici i zastupnici Hrvatskih samouprava iz Bačke.

Okupljenima se prilikom otvorenja prela prigodnim riječima obratio i bajski gradonačelnik Róbert Zsigó ističući kako nije slučajaj odabir naziva najnovijega kulturnog prostora grada Baje – Palača kulture, jer on odražava bogatstvo i šarenilo višenacionalne kulture grada i cijele Bačke. Posebno je pozdravio predstavnike diplomatskih

predstavništava Republike Hrvatske u Mađarskoj, Hrvata u Mađarskoj, te goste iz prijateljskih gradova Labina i Biograda na Moru.

Veleposlanik Republike Hrvatske u odlasku Ivan Bandić, obraćajući se okupljenima, uz ostalo podsjetio je na opstojnost Hrvata na ovim prostorima, i u onim teškim vremenima kada to nije bilo nimalo lako, ali i na novo vrijeme kada skorašnjim pristupanjem Hrvatske u punopravno članstvo EU od 1. srpnja 2013. godine nestaju granice između dviju država. Poželio je svima dobru zabavu i da Veliko bajsko prelo nikada ne prestane.

Nakon pozdravnih riječi, splotom bunjevačkih plesova nastupili su članovi bajskoga Kulturno-umjetničkog društva „Bunjevačka zlatna grana“ koji su na kraju svoga programa pozvali sve okupljene u kolo.

U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinula su se dva gostujuća i jedan domaći orkestar. Zahvaljujući prijateljima iz Biograda na Moru, večer je prvi put gostujući u Baji, milozvučnim dalmatinskim melodijama i pjesmama uljepšala zadarska Klapa Lanterna. Zatim je slijedio Tamburaški sastav „Ravnica“ iz Osijeka, kojemu ovo nije bio prvi nastup ni u Baji ni na prelu, a čije članove posljednjih godina redovito susrećemo i na bajskoj Fišijadi. Uz njih je svirao i domaći Orkestar „Čabar“, pa je dobro raspoloženje potrajalo do zore, a svatko je mogao uživati u svojim omiljenim napjevima i plesovima.

S. B.

S fotoaparatom kroz Hrvatsku

S fotoaparatom kroz Hrvatsku naslov je izložbe koja je 12. siječnja otvorena u pečuškoj Regionalnoj knjižnici i središtu znanja. Radovi su to iz Fotokutka/Képsarok galerije u pečuškoj Hrvatskoj školi Miroslava Krleže, koja već treću godinu zaredom raspisuje natječaj za fotografiju svojih učenika, roditelja, nastavnika. U okviru Fotokutka tjedno je izložena nova fotografija u školskoj knjižnici, a priređuje se i godišnja skupna izložba najboljih radova u školskom predvorju. O Fotokutku se brinu nastavnici Eva Polgar i Ákos Kollár. Izložba u Regionalnoj knjižnici i središtu znanja obuhvaća izbor pristiglih fotografija iz protekle tri godine, a izložbu je s biranim riječima otvorila generalna konzulica Ljiljana Pancirov uz prigodan glazbeni program orkestra i zbora Hrvatske škole Miroslava Krleže.

Generalna konzulica Ljiljana Pancirov je između ostaloga kazala: „Začudno je s koliko su ljubavi, sposobnosti svojstvene samo vještini umjetničkog oka i bilježenja pravog trenutka, autori pristupili odabiru motiva i njihovom uprizorenju u fotografiji.

Ljepota je u oku onoga koji gleda, a ovdje je ona uhvaćena objektivom kamere – onakva kakva živi u svome prirodnom okruženju, lijepa u detalju, posebnosti suodnosa stvari, ljudi, svakodnevnog života i prirode. Zajednički joj je nazivnik da je zabilježena na prostoru Hrvatske – urbane i ruralne, panonske i priobalne, nizinske i brdovite, *zemlje tisuću otoka, raja na zemlji*.

Rekli bismo, ovim odabirom fotografija zaustavili smo vrijeme – uhvaćeno u trenutku svoje najveće ljepote. Vrijedno je istaknuti da su autori ovih fotografija različite dobi i interesa, ali jedinstvenog zajedničkog cilja – da trajno objekovječe ono što je privuklo njihovu pozornost kao lijepo, neobično, ili obično, ali vrijedno pamćenja. Fotografije su spomen na ugodna druženja, lijepa mjesta, susrete i upoznavanja novih krajeva i podneblja. One omogućuju svakome da svoje osjećaje i razmišljanja podijeli i s ostalima. Zato nas veseli što su na ovoj izložbi autori, ali i posjetitelji, mladi, oni koji imaju pred sobom vrijeme za nova promišljanja stvarnosti.

Izum fotografije oslobodio je slikarstvo potrebe da se kopira stvarnost – preciznošću, ona je pokazivala stvarnost, bilježila raspoloženja. Tokom stoljeća, fotografija ipak nije ostala samo točan dokument i izvješće o

stvarnosti. Ona je ušla u povijest umjetnosti i postala oblikom umjetničkog izražavanja, postala autorski rad. Fotografija uspijeva prenijeti poruku i emocije autora, izraziti smisao, pobuditi osjećaje ili otkriti istinu o predmetu koji bilježi. Umjetnička fotografija ne zaustavlja bilo koji, već upravo onaj *odlučujući trenutak* u kojem se prepoznaje istina, dublji smisao ili otkriva osjećaj.” Imena autora izloženih fotografija: Daniela Botos, Ivett Csausity, Lídia Bozsánovics, Melanie Budai, Gábor Győrvári, Kitti Kovács, Martin Vlasics, Szilárd Ferenc Dobos, Tamás Szerletics, Bertalan József Veriga, Lara Eiter, Dzenniffer Horváth, Sintia Feckes, Éva Polgár, Ákos Kollár.

bpb

Foto: Lara Eiter

Foto: Daniela Botos

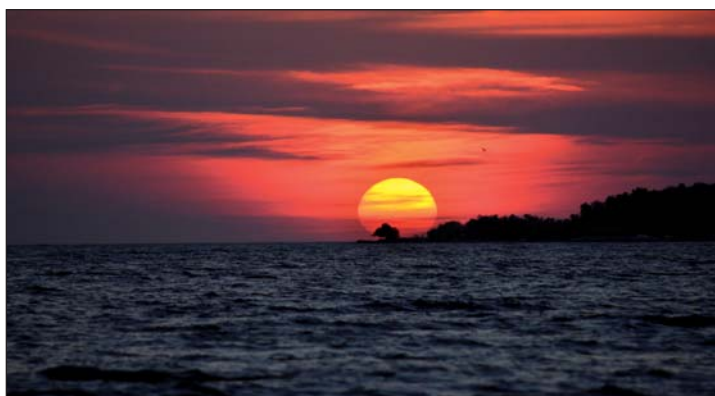

Foto: Szilárd Ferenc Dobos

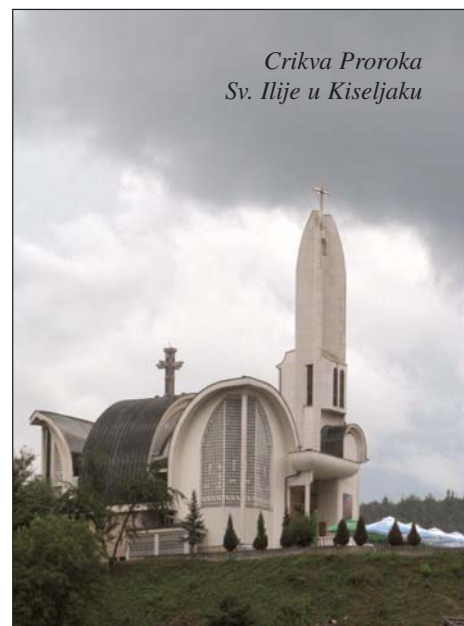

Foto: Melanie Budai

*Putopis iz Bosne i Hercegovine – II.**Carstvo najlipših oblakov, minaretov i nemirnih narodov*

Stojimo pred tablom Kiseljak. Rana je još naša radost, moramo se još malo vijugati do panziona Banja u Kreševu. Uske stazice, prekrasna stara drvena kućica i veliki bazen u vrtlu, kamo dospenemo. Ovde dobijemo ne samo zvanaredni objed, nego za naredne dane smješćaj ter i podvaranje, pogošćenje od prvoga klasa. Na svečanom prijemu prigodom Dana Kiseljaka čujemo za firmu „Sarajevski kiseljak“, ka sad svečuje 120. obljetnicu postojanja i uspješnoga djelovanja. Na putu skroz, hrvatski filmski, televizijski i kazališni glumac, pjesnik i glazbenik srpskoga podrijetla, Rade Šerbedžija, bistva nas na plakati da isključivo onu mineralnu vodu pijemo iz Kiseljaka. Kad dođeš iz Hrvatske, kade je u Domovinskom boju najveći neprijatelj bio Srbin, onda ti je malo nejasno, kako se ovde govori sa simpatijom o tom narodu, a kako su Muslimani dušmani broj jedan. Na mramornom spomeniku postavljenim u centru grada, u čast palih braniteljev u boju, urizano je već od petsto imen. Umrlu su od napada Muslimanov, prilikom opsade grada. Ivo Miro Jović, bivši član Predsjedništva BiH med dvimi čevapi drži predavanje, kako je nepovoljan položaj Hrvatov unutar Bosne i Hercegovine, i kako u jednom loncu stisnuti narodi ne moru se u ničim pogoditi. Gradić, kojega usko objamu tri rijeke Lepenica, Kreševka i Fojnica je krenuo na putu razvoja jur 1890. ljeta, kad se je u velikoj mjeri proširio zdravstveni turizam, vezan za mineralnu vodu. Dodatno nam je veselje da Kiseljak za počasnoga gradjana ima i Marka Perkovića Thompsona jur od 2001. ljeta, a vrijeda planiraju i jednu ulicu imenovati po Gradišćanski Hrvati. Med Hrvati ki ovde živu nije popularno Sarajevo, a daleki put vodi odvud i do Srebrenice. Ali drugi dan našega boravka

zvana protokolarnoga putovanja u Kraljeve Sutjeske, još smo imali sriću viditi i Sarajevo. Na putu se pokaže baza mudžahedinov ki su bratsku ruku nudili muslimanskoj vojski za vrime boja, a na daleko su poznati bili kot borci, nemilosrdnici. U jednom dokumentarnom filmu sam vidila da im je bojna taktika s vikom i halaburom splašiti protivnike. Iz bojne misli nekako dolutamo do mira, zemaljskoga raja. Franjevački samostan, za koji se kaže da je podignut u 14. stoljeću, na sredini prirodne lipote, vjerujem da bi svakomu slikaru lako postao idealna tema. Iako je znova sagrađen i obnovljen, s vrimenom na vrime, svenek je bio izložen bojnim sukobom kot i crikva Sv. Ivana Krstitelja. U ovdašnjem muzeju čuvaju veliko blago ovoga kraja, a u knjižnici samostana se shranjaju stare knjige, morebit najvridnije i najzanimljivije po cijeloj Bosni i Hercegovini. Tužan črni kip na dvoru, a i u crikvi poslidnje bosanske kraljice Katarine, nekako zapečati i naše daljnje raspoloženje. Za nju kaže povidajka da su joj po muževoj smrti Turki ukrali ducu, a u bigunstvu je umrla u Rimu. Pred smrćom je ostavila oporuku da svoju zemlju Bosnu i Hercegovinu prikda je svojoj duci, ako se ta vraćaju katoličkoj vjeri. Ako se to ne zgoda, zemlja je ostavljena Papi, ki neka upravlja s njom po svojoj mudrosti. Nastavljamo naše putovanje konačno do Sarajeva. Na brižiću, na samom pragu grada, u susjedstvu stambenoga kvarta bijele točkice. Potribujemo nekoliko minutov da shvatimo ono, što i gledamo. U parku, u cijeloj širini daljine, dokle nek pogled loviti more, posipani su bijeli grobi. Bojna provala na emocije. Ništ neobično, u cijeloj okolici obnovljeni stani. Žitak ide dalje, pucnjava je prestala. Zasad. Ne moru me utišiti ni olimpijske karike na vrhuncu

Crikva Proroka Sv. Ilije u Kiseljaku

jednoga turnja. Jedva čekam da izajdemo iz autobusa da vidim, kakov je obraz današnjega Sarajeva, u kom, kako su mi tanačili Hrvati, nije pristojno ni poželjno, javno nositi okolo guta simbole vjerske, ni nacionalne pripadnosti. Zbog izbigavanja neugodnosti. Da potisnem na kraj tu nevjerovatno antipatično upozorenje, gori pogledam u nebo. To sam jur i prije ustanovila, bosansko nebo je jedinstveno, kot da je carstvo najlipših oblakov na svitu. Ne tako Miljacka, opjevana od Halida Bešlića. To je jedno od najvećih razočaranj na samoj obali. Nisko teče blatno-škura voda, sa smetljem posoljena. „*Ko bi re'ko čuda da se dese pa Miljacka mostove odnese, da ne mogu tebi doć, da ne mogu ulicom ti proći*” – probujem oživiti melodiju, mrmljajući Bešlićev tekst. A mosti su zato famozni. To je uprav bogatstvo rijeke Miljacke. Jednostavno je za nevjerovati, kako za tolikimi ljeti, ponovo stojim na onom jednom mostu, kako se službeno kaže na, „historijskoj gradjevini“. Ispod ove Latinske ćuprije, što se danas ubraja med nacionalne spomenike BiH-a, je 1918. ljeta poslanik tajne organizacije Črna ruka, Gavrilo Princip (bosanski Srbin) pucao na austrougarskoga prijestolonasljednika Franju Ferdinanda i ubio ga kot i njegovu ženu Sofiju, što se smatra i uzrokom Prvoga svitskoga boja. U Sarajevu, a i po cijeloj Bosni nije moguće obajti zaspane turnje minaretov, čija gustoća je morebit u metropoli još veća. Na hrptu jednoga minareta drugi. To služi i za izlog, gdo je gospodar vlasti?! Nikola, naš voditelj u Sarajevu i bivši student arhitekture ovoga grada, potiho govori. U ti časi, kako doznajemo, bilo je i neugodnosti i zavolj hrvatskoga naglaska.

Bojna provala na emocije u Sarajevu

Valentinovo – najromantičniji dan u godini

Valentinovo – najromantičniji blagdan u godini, i za zaljubljene i za one druge koji tek čekaju ljubav!

Ključna riječ – ljubav. Postoji više vrsta ljubavi. Neke od njih: prijateljska, bratska, roditeljska i ona najvažnija – ljubav prema svojoj srodnoj duši. Jedna od najtežih stvari kada volimo, jest prepoznati i razlikovati različite vrste ljubavi. Ne smijemo pomiješati prijateljsku i zaljubljenost.

sami i naš užitak. Zato ne treba pomiješati ljubav (agape) i zaljubljenost (eros). U zaljubljenosti obožavamo voljenu osobu zbog njezinih vanjskih osobina, npr. stasa, glasa, očiju... Ljubav je nešto drugo, prihvaćanje osobe kakva ona jest, a ne zbog njezina izgleda. Ipak, bez zaljubljenosti nema ljubavi. Zaljubljenost je početak ljubavi. Na putu od zaljubljenosti do ljubavi potrebno je mnogo strpljenja, vježbanja u nesebičnosti i odricanja vlastitih prohtjeva.

Za pojam „ljubav” u latinskom jeziku postoji više izraza:

- **eros** označava tjelesnu žudnju, osvajanje, posjedovanje drugoga radi vlastitog užitka;
- **filia** je izraz za duboko osjećajnu vezu, nježnost, prijateljstvo;

- **agape** je briga za istinsko dobro drugoga
- **caritas** je razumijevanje, milosrđe, solidarnost.

Eros označava zaljubljenost, a agape istinsku ljubav. U pravoj ljubavi na prvo mjesto nam dolazi drugi i njegovo zadovoljstvo, a ne mi

Izredila: Dijana Kovaci
iz Fičehaza

Kako je nastalo Valentinovo?

Početak obilježavanja današnjeg Valentinova potječe daleko u povijest, u vrijeme staroga Rima. Tada je kršćanstvo bila mlada vjera, a na vlasti je bio car Klaudije II. On je zabranio ženidbu i zaruke vojnicima kako bi spriječio njihovu želju za ostankom kod kuće umjesto odlaska u rat. No u to doba živio je i svećenik Valentin. Svećenstvo je moralo poštovati odluku, no Valentin je ipak ostao pri svojim životnim ciljevima i potajno vjenčavao one vojnike koji su to htjeli. Careva ga je ruka, naravno, sustigla i strpala u tamnicu. Dana 14. veljače Valentinu su po carevoj kazni odrubili glavu. Nedugo nakon smrti narod je Valentina proglasio svecem, pa tako danas i mi u našem vremenu slavimo Valentinovo – Dan zaljubljenih.

Ljubavne čestitke mobitelom

Pošaljite čestitku sa slatkim srdašcem i kratkom porukom na mobitel svoje simpatije.

Kad se noć spusti i prekrije prozor tvoj, po nebeskoj pomrčini poljubac ti šaljem svoj. Nek poljubac stigne tamo kamo ne mogu ja. Tiho ti šapne: Mislim na tebe ja!

Kad ti najteže bude ili kad osjetiš da te nešto boli, sjeti se da postoji biće koje te vječno i duboko... VOLI!

Često je teško pronaći riječi, jer onih pravih tako je malo. Zar su uopće potrebne riječi da shvatiš da mi je do tebe stalo?

Kad nas tisuće kilometara razdvoje i kad najmanje misliš na mene, moje oči gledaju u daljinu i traže samo tebe. Spavaj kao da ne postoji sutra, kao da nema jutro, spavaj i snivaj slatke snove i snivaj me noći ove.

Tek kad anđeli postanu zli, kad svi oceani presuše, tad će srce prestati gorjeti i ja ću tebe prestati voljeti. Kad bi zrno pijeska bilo mjerilo za ljubav, sve pustinje svijeta ne bi bile dovoljne da ti kažem koliko te volim.

Bal prijatelja

U organizaciji Roditeljske zajednice Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krležę, 28. siječnja u svečanoj dvorani pečuške hrvatske škole održan je tradicionalni dobrotvorni Hrvatski bal.

Bal koji već desetljećima, više od četrdesetak godina, organizira Roditeljska zajednica pečuške Hrvatske škole, okuplja roditelje polaznika, njihove prijatelje i pedagoge. Mijenjanju se naraštaji organizatora, i svaki od njih po svojim mogućnostima daje sve od sebe kako bi taj tradicionalni bal što bolje uspio. Iz godine u godinu, posljednjih petnaestak godina, ovaj bal ostvaruje znatan prihod koji se odlukom vijeća Roditeljske zajednice (koju čine iz svakoga razreda i odgojne skupine sa strane roditelja izabrani predstavnici, roditelji, danas njih dvadesetak) raspodjeljuje. Raspodjela prihoda bala čini se u suglasnosti i u dogovoru s vodstvom škole i prema tekućim potrebama. Tako se primjerice potpomažu događanja u hrvatskom vrtiću, opraštanja, Dan pedagoga, školske aktivnosti, potrebe pojedinih razreda primjereno molbama, školski izleti odgojnoga karaktera, tako već godinama putovanje sedmoga razreda u Budimpeštu, maturalni izlet 12. r. u Hrvatsku, nagrađuju se najbolji kazivači stihova na Tjednu hrvatskoga jezika, najbolji sudionici školskog maskenbala, daruju poklon-knjige najboljim učenicima škole na zatvaranju školske godine, a teško je ovdje sve i nabrojiti.

Ovogodišnji su bal u ime organizatora otvorile predstavnice Roditeljske zajednice Ester Jukić i Branka Blažetin. Naglasile su dobrotvorni karakter bala te zahvalile svima koji su pridonijeli njegovoj uspješnoj organizaciji. Svečana je dvorana te večeri bila pre-mala da primi sve zainteresirane. Ispunilo ju je oko 250 posjetitelja. Za dekoraciju, koju bi pozavidjeli i najbolji dekorateri, roditelji su se pobrinuli još u petak, a ona je odisala elegancijom.

Bal su svojim nastupom otvorili plesači folklorišti, skupina sastavljena od bivših i sadašnjih učenika škole plesala je podravske

plesove (koreografiju Józsefa Szávaia), a za ovaj nastup okupila ih je i organizirala učiteljica Vesna Velin.

Nastupili su uz orkestar, sastavljen također od vrsnih svirača sadašnjih i nekadašnjih učenika Hrvatske škole Miroslava Krležę.

Bivši i sadašnji učenici škole, izvrsni plesači, sudjelovali su programu bala

Danas spomenutu pečušku hrvatsku obrazovno-odgojnu ustanovu pohađa oko četiristo polaznika. Velika većina njih ima hrvatske korijene, ali sve je veći broj onih roditelja koji svoju djecu upisuju u tu školu, a nemaju nikakve hrvatske korijene. Čine to zahvaljujući dobrom glasu škole, istaknutom pedagoškom radu, uvjetima učenja prilagođenih 21. stolje-

ću te želji da njihovo dijete savlada hrvatski jezik, jer procjenjuju kako će znanje upravo hrvatskoga jezika pomoći njihovoj djeci u daljnjem životu i radu uza znanje mađarskog i nekog od svjetskih jezika, engleskog, njemačkog, čija se nastava također odvija na

Plesna skupina koju čine roditelji polaznika pečuške škole Miroslava Krležę, okuplja se svake srijede u školi na probama

visokoj razini u narečenoj školi. Oni, ti roditelji, jesu i među najaktivnijima u organiziranju mnogobrojnih školskih sadržaja pa i u organizaciji hrvatskoga bala, dekoraciji, nabavljanju predmeta za tombolu, pa i dolasku na bal. Tako su oni već lani odlučili kako će naučiti plesati kola i hrvatske narodne plesove. I nisu oklijevali. Već pola godine, svake srijede, uče, vježbaju plesove s učiteljicom Vesnom Velin. Oni su te večeri, na radost okupljenih, izveli mali splet bunjevačkih plesova i pobrali velik pljesak. Slijedila je zabava, razgovori, pjesma do ranih jutarnjih sati. Točnije do dva sata u noći, dokada je bilo dopušteno održavanje bala u školskoj zgradi. Svi oni koji su bili žedni i gladni, mogli su se okrijepiti u bifeu što ga je za ovu prigodu pripremila Roditeljska zajednica. I pića i jela, kolači u bifeu, sva ponuda bili su plod i dar roditeljskih ruku i njihovih prijatelja. Ako je netko navratio u bife, vjerojatno bez ove informacije ne bi povjerovao koliko je želje i truda uloženo i koliko osobnih prinosa svakoga od organizatora, a sve poradi što uspješnijeg bala i što većeg prihoda. Prodano je više od osamsto tombola, a bilo je mnoštvo dobitnika. Prvu je izvukao ravnatelj škole Gabor Györfvári koji je, naravno, kao i svake godine, pribivao balu sa suprugom i brinuo se zajedno s organizatorima da sve protekne glatko i na opće zadovoljstvo. Mnogi su se radovali zgodnicima: od prigodnih sitnica, do knjiga, poklon-bonova, slatkiša, pića... Glavna nagrada bala je bila poklon obitelji učenika Miroslava Radića i njihove putničke agencije: Ta nagrada, tjedan dana boravka na najljepšem moru na svijetu, u kampu, za četiri osobe, pripala je Moniki Solga iz Mišljenja. Goste bala zabavljao je Orkestar JUICE.

Balu je sudjelovalo oko 250 gostiju, toliko ih stane u školsku aulu, tražila se karta više

15. Hrvatski bal Undanskoga hrvatskoga društva

Zadnje subote januara po 15. put je priredilo Undansko hrvatsko društvo vlašci Hrvatski bal, koji je bio u ovoj balskoj sezoni drugi bal Gradišća, u kom su se obraćali kot organizatori svi tancoši Veselih Gradiščancev, a i sam predsjednik mjesne Hrvatske samouprave, Štefan Kolosar. Njegov restoran se je napunio do početka programa s gosti iz Austrije, a i iz brojnih naših sel: Koljnofa, Unde, Gornjega Četara, Petrovoga Sela, Umoka. Moderatorica programa Sabina Balog je med časnim gosti pozdravila Silviju Malnar, savjetnicu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, dr. Miju Karagića, počasnoga konzula Republike Hrvatske u Ugarskoj, i Mariju Pilšić, zastupnicu u Hrvatskoj državnoj samoupravi.

Franjo Guzmić, načelnik Unde, je otvorio bal pred nastupom petrovskih folklorošev HKD-a Gradišće

Četarsko-undanski stol dokazuje i usko prijateljstvo ovih Hrvatov

Srićni dobitnici na tomboli

Pred nastupom petrovskih folklorošev Franjo Guzmić, načelnik Unde, se je obratio nazočnim i nabrajao, kako su Undanci već svečevali ov bal u Šopronu, Cenki i Bika, a sad, evo, ponovo su se vratili doma da se dobro ćutu i pozabu za jednu noć na brige i teškoće. Gosti večera su bili plesači i svirači HKD-a Gradišće iz Petrovoga Sela ki će ljetos, kot najzreliji hrvatski ansambl u cijelom Gradišću, proslaviti 60. obljetnicu postojanja. Gradišćanski tanac i Šokački svit, koreografije hižnoga para Kričković, domaći muzički blok su i ovput oduševili gledatelje ki su se s veseljem stali od stola na poziv petrovskih tancošev pri otvaranju bala. Štefan Kolosar uz asistenciju Katice Unger ka je i spekla krasnu, i kako je ispalo kasnije, i fanjsku tortu, prikdao je jubilarom ov posebni dar. I s tim je začela večera i preskrajna fešta. Petroviska Pinkica s undanskome pjevačicom Sabinom Balog je zakurila publiku i negda-negda je postala i uska prostorija za sve tancoše u kolu, valceru, twistu. Jedva se je vjerovalo da sve te tombole će moći orga-

Petar Moricz, tancoš HKD-a Gradišće, s pjevačicom petroviske Pinkice, Sabinom Balog iz Unde

Undanka, Kata Unger je spekla rodjendansku tortu petrovskim folklorošem. Na slici s Petrom Škrapićem, peljačem HKD-a Gradišće

HKD Gradišće u izvedbi gradišćanske koreografije Antuna Kričkovića

nizatori ove noći podiliti, ke su bile stavljene na dugi stol, koji se je skoro srušio pod tarhetom. No, do polnoći kad su pukane glavne tombole, puno veselih obrazov smo vidili širom restorana. Istina, zreliji ljudi su jur ranije zbogomdali mulatovanju, ali mladi su bili i ovput žilaviji. Puknuli su šampanjci, tanac je durao sve do zore, a pred nedilju smo gledali dost izmučeno i trudno, ali za to nikomur žao nije bilo!

-Tiho-

KAŠAD – U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave, 11. veljače priredit će se poklade uz običaj «lijepih buša». U pokladnom veselju sudjelovat će članovi obnovljenoga KUD-a Dola, članovi tamošnjega Omladinskoga kluba, gosti iz Bremena te svi Kašadci. Peći će se «kolačići», kuhati grah, vino, čaj, veseliti se. Predviđa se i pokladna povorka kroza selo u ranim poslijepodnevnim satima, potom pak slijedi druženje u mjesnom domu kulture i oko njega.

KANIŽA, SUMARTON – Hrvatske samouprave tih naselja svake godine organiziraju tradicionalni Lekovni četrek. Ove godine taj dan spada na 16. veljače, kada žene odlaze u vinograde i tamo se vesele. Kaniška će samouprava tzv. ženski fašnik prirediti u gradu u prostoriji Vasember, naime očekuje se gotovo šezdeset sudionika, a «Sumartončice» se spremaju u obližnje Kamanove gorice. Iako po običaju tog dana muškarci nisu smjeli u vinograd, inače bi „nastradali”, u sadašnje vrijeme se to riješi tako da obuku ženske haljine ili za vrijeme veselja moraju žene služiti, kuhati im, točiti im piće, ponašati se kao najbolje kućanice.

KERESTUR – U organizaciji Osnovno-obrazovnog središta „Nikola Zrinski”, 17. veljače, s početkom u 17 sati će se prirediti izložba i natjecanje vina. Predsjednik ocjenjivačkog odbora će biti dr. Deneš Palfi, inženjer vinogradarstva. Uzorci se mogu predati u seoskoj knjižnici za vrijeme otvorenja, predujam je po uzorku 400 forinti.

MOHAČ

Program Ophoda bušara 2012. godine

Uz brojne popratne sadržaje: izložbe, susret gajdaša, natjecanje nadarenih glazbenika, koncerte i drugo, Ophod bušara u Mohaču – koji će se ove godine prirediti od 16. do 21. veljače – 16. veljače, već po običaju, otvorit će Male poklade s ophodom dječjih bušara odnosno jankela. Njihova povorka polazi ispred Čitaonice mohačkih Šokaca u 15.15 sati do središnjega gradskog trga. Na otvorenoj pozornici na Széchenyievu trgu, osim drugih, predstaviti će se Mohačka tamburaška škola, Dječja plesna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca, KUD „Ivan Kapistran Adamović” iz Čepina, Bušarska skupina Mladi momci i drugi. Uz to će se prikazati bušarski rekviziti, priredit će se igraonica i radionica za djecu, a u Gradskoj galeriji otvoriti izložba, izbor iz djela pristiglih na natječaj za logo Ophoda bušara. Navečer od 19 sati u Uredskom domu „Dunav” (Duna Irodaház, Ulica Szabadság 2–4) priređuje se bušarska plesničica uz Orkestar „Dunavkinje”.

Dana 17. veljače, u Kossuthovu kinu (Deákov trg 1) u 17 sati otvara se izložba radova rezbara bušarskih krinki, larfa, uz Orkestar „Šokadija”. Na otvorenoj pozornici na

Deákovu trgu nastupa i dušnočki sastav „Zabavna industrija”. Od 20 sati u Uredskom domu „Dunav” priređuje se plesničica uz Mohačku tamburašku školu i Orkestar „Vizin”, pod vodstvom Vesne Velin.

U subotu, 18. veljače, od 14 do 19 sati, u Ulici Síp priređuje se „Veselje s bušama”, uz predstavljanje i radionicu larfa, pokladne igre, kuhanje šokačkoga graha u zemljanim loncima, a goste će zabavljati „Šokadija”. Na Széchenyievu trgu od 15 sati nastupa KUD „Zora”, a zatim slijedi plesničica pod vodstvom Stipana Darašca, uz glazbu „Poklada”. Plesničica se od 20 sati nastavlja u Uredskom domu „Dunav”.

Već po tradiciji, u nedjelju, 19. veljače, od 10 sati u Kossuthovu kinu priređuje se narodnosni folklorni program u kojem sudjeluju i HKUD iz Belog Manastira te KUD „Mohač”. Od 12.30 kod šokačke skele nastupa HKUD iz Duboševice i Belog Manastira. U 13 sati počinje već uobičajeni prelazak bušara preko Dunava, zatim u 13.30 polaganje vijenca kod spomen-ploče „Patak”. Od 14 sati je okupljanje bušara i pokladnih skupina, nakon čega slijedi bušarska povorka središtem grada do skele, te polaganje pokladnog lijesa na vodu. Od 17.30 na Széchenyievu trgu je paljenje pokladne lomače, ples odnosno bušarsko kolo, a od 20 sati Šokački bal u velikoj dvorani Umjetničke škole „Schneider” u Vörösmartyjevoj ulici br. 3. Svira Orkestar „Juice”, a nastupa čepinski KUD „Ivan Kapistran Adamović”.

Na pokladni ponedjeljak, 20. veljače, u 13 sati je polaganje vijenca kod spomen-ploče Anke Kršić u Šokačkoj čitaonici, uz govor predsjednika Đure Jakšića i pjevanje Vivien Gráf, koju prati Orkestar „Šokadija”. Slijedi povorka bušara, obilazak hrvatskih domova na Kolišću i u okolnim ulicama.

Na pokladni utorak, 21. veljače, nakon okupljanja i povorke bušara središtem grada od 14.30 sati, u 17.30 slijedi već tradicionalno paljenje lomače i spaljivanje lijesa, to jest poklada. S. B.

POZIVNICA

Igrokazačko društvo
Hrvatskoga Židana
Vas srdačno poziva na premijeru
ljetosnjeg šalnog igrokaza

MIHO SE MORA ŽENIT!

Mjesto:
Kulturni dom
Hrvatski Židan

Vrime:
11. februara 2012.
18:00

Ulaznica:
500 Ft

Svakoga srdačno čekamo!